

kapitola 5

O co
přijdeme?

Chvála písařů — vytištěná

Roku 1492 hájil opat Trithemius ruční opisování knih: opisovat prý není přenos textu, ale **učení** — mnich text projde slovo za slovem.

Aby se jeho obrana rozšířila, dal ji roku 1494 **vytisknout**.

Měl pravdu o ztrátě — a prohrál válku. A měl prohrát.

Přesná podoba omylu

- Nemýlil se v tom, **co se ztrácí**: opisování bylo učení.
- Mýlil se v tom, že by se to dalo zachránit **odmítnutím nástroje**.
- Tisk byl nedozírně cennější: gramotnost, věda, tahle kniha.
- My jsme o pět století dál — jen s jiným nástrojem.

Fórum, které nás učilo ptát se

Stack Overflow nebyl sklad odpovědí. Byl **tréninkový tábor formulace**.

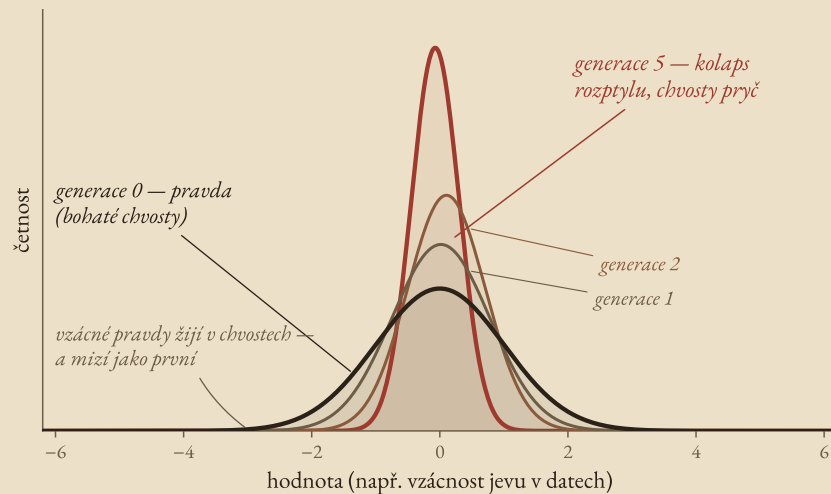
Napsat otázku srozumitelně — co jsem zkusil, co čekám, co se stalo — znamenalo, že jsi **devětkrát z deseti** odpověď našel sám.

Ta bolest u klávesnice nebyla daň za odpověď. Byla tím učením.

Co si vytvoříš, to si pamatuješ

- **Efekt vytváření** (Slamecka & Graf, 1978): co si vytvoříš sám, pamatuješ líp.
- Přechíst vygenerovaný kód a napsat ho jsou **dvě různé činnosti**.
- **Žádoucí obtíže** (Bjork): plynulý pocit zvládnutí klame o naučení.

Stroj, který se krmí sám sebou

simulace: každá generace fitne normál na 30 vzorcích z předchozí generace — chvosty a rozptyl se ztrácejí

Model učený na vlastním výstupu se zužuje — chvosty mizí dřív než banality.

Tentýž zákon ve dvou měřítkách

Zhroucení modelu je **přeučení na sebe sama**. Ale je to mechanismus s podmínkami — příměs reálných dat kolaps tlumí.

Hlava, která se učí jen z hladkých výstupů, je **taky trénink na odraz**.

Informace, kterou nikdo znovu neprošel, degeneruje.

„Jak bych poznal, že se pletu?„

U příští věci, co ti AI vyřeší: zvládl bys ji za rok znovu, bez ní?
Když ne, nekoupil sis řešení — pronajal sis neporozumění.